

متن پرسش

عرض سلام خدمت شما: استاد راجع به این سخنان امام خامنه ای که در ادامه آورده می‌شود می‌خواستم بپرسم اینکه، در فلسفه اسلامی که ایشان بیان فرمودند، چگونه می‌توان امتداد عملی آن را استخراج کرد؟ یعنی چگونه می‌توان امتداد عملی آن را، که ایشان به عنوان حکمت عملی بیان فرمودند استخراج کرد؟ _ بخشی از بیانات در دیدار اعضای موسسه عالی فقه و علوم اسلامی: این [نظام] باید اداره بشود با اسلام، با فکر اسلامی. فکر اسلامی در جنبه‌ی عملی، همان فقه اسلام است؛ البته بنده با فلسفه خواندن، نه فقط مخالف نیستم بلکه کاملاً تأیید می‌کنم، فلسفه هم لازم است؛ حالا چه جوری داخل برنامه‌های شما بشود، آنها به برنامه‌ریزی مدیران محترم آنجا بستگی دارد؛ لکن فلسفه خوب است، لازم است، نه اینکه فقط خوب است؛ لازم است؛ در این تردیدی نیست؛ لکن آنچه زندگی را اداره می‌کند، عملاً فقه ما است؛ علت هم این است که فلسفه‌ی اسلامی در طول زمان امتداد عملی نداشته؛ یعنی این حکمت نظری ما به حکمت عملی امتداد پیدا نکرده؛ در حالی که فلسفه‌های غربی که از لحاظ نفس فلسفه بودن خیلی کم محتواتر و ضعیف‌تر از فلسفه‌ی اسلامی هستند، امتداد عملیاتی دارند؛ یعنی اگر چنانچه شماها مثلاً فرض کنید که فلسفه‌ی کانت یا هگل یا مارکس را معتقد باشید، در مورد حکومت نظر دارید، در مورد فرد نظر دارید، در مورد ارتباطات اجتماعی نظر دارید؛ اما [اینکه] اقتضای فلسفه‌ی ملاًصدرا یا فلسفه‌ی فرض بفرمایید که ابن‌سینا یا دیگری در حکومت یا در فلان [مسئله] چیست، چیزی برای ما روشن نشده؛ نه اینکه ندارد، قطعاً دارد؛ سفارش من به متفلسفین و فعالان فلسفه همیشه این بوده که این امتداد را پیدا کنند؛ چون معتقدم اثر دارد؛ این امتداد وجود دارد اما خوب روی آن کار نشده؛ بنابراین فعلاً آنچه می‌تواند جامعه را اداره کند، فقه ما است؛ خوب پس این اقتضای بیرونی و نیاز بیرونی، این هم حوزه.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: متأسفانه فلسفه اسلامی بخصوص در اسلوب صدرایی، صرفاً به موضوعی خواندنی تبدیل شده است تا بخوانیم و بدانیم، نه آن‌که با نگاه صدرایی به انسان و به سیاست متوجه توحیدی شویم که امام خمینی «رضوان‌الله‌تعالی‌علیه» در آن وارد شدند تا در نتیجه مبنای علوم انسانی و حتی علوم تکنیکی ما، اصالت وجود باشد به جای داده‌هایی که فلسفه کانت و هگل به میان آوردند که در جای خود قابل تأمل است ولی برجستگی اصالت وجودی که صدرا مدّ نظر می‌آورد، چیز دیگری است. حضرت امام خمینی «رضوان‌الله‌تعالی‌علیه» تا آن‌جا برای تفکر صدرایی نقش قائل بودند که در

جواب دکتر حسنین هیکل که پرسید مبنای انقلاب شما چه بوده است؟ فرمودند: در روایت، «کافی» و در فقه، «جواهر» و در فلسفه، «ملاصدرا». و یا در آخر عمر در نامه به گورباچف متذکر مکتب ملاصدرا شدند. موفق باشید